

EUROPESE COMMISSIE
DIRECTORAAT-GENERAAL GEZONDHEID EN CONSUMENTEN
Directoraat F – Voedsel- en Veterinair Bureau

DG(SANCO) 2011-6019 - MR DEFINITIEF

DEFINITIEF VERSLAG VAN EEN AUDIT

UITGEVOERD IN

NEDERLAND

VAN 12 TOT EN MET 23 SEPTEMBER 2011

TER BEOORDELING VAN DE FOLLOW-UPACTIE VAN DE BEVOEGDE AUTORITEITEN
BETREFFENDE OFFICIËLE CONTROLES OP DE VEILIGHEID VAN LEVENSMIDDELEN
VAN DIERLIJKE OORSPRONG, IN HET BIJZONDER VLEES, GEHAKT VLEES,
VLEESBEREIDINGEN, VLEESPRODUCTEN EN DARMEN

In reactie op de door de bevoegde autoriteit verstrekte informatie zijn in het ontwerpverslag geconstateerde feitelijke onjuistheden gecorrigeerd; verduidelijkingen worden gegeven in de vorm van een eindnoot.

Samenvatting

Het verslag beschrijft het resultaat van een audit die het Voedsel- en Veterinair Bureau (VVB) van 12 tot en met 23 september 2011 in Nederland heeft uitgevoerd. De audit was hoofdzakelijk bedoeld om de officiële controles op de productie en opslag van levensmiddelen van dierlijke oorsprong te beoordelen, alsook de follow-upactie van de bevoegde autoriteiten (BA's) betreffende officiële controles op de veiligheid van levensmiddelen van dierlijke oorsprong, in het bijzonder vlees en vleesproducten.

Vastgesteld is dat de BA's van Nederland de meeste aanbevelingen uit het vorige verslag ter zake (8146-2006) naar tevredenheid hebben opgevolgd. Twee aanbevelingen betreffende voorschriften voor postmortemkeuringen (PM) en de opleiding van officiële assistenten blijven echter zonder gevolg.

Er bestaat een goed functionerend systeem van officiële controles dat in de meeste opzichten aan de voorschriften van Verordening (EG) nr. 882/2004 voldoet. Officiële controles op de naleving door ELB's van de in Verordening (EG) nr. 2073/2005 vastgelegde microbiologische criteria, op de informatie over de voedselketen (IVK) en op de traceerbaarheid zijn over het algemeen adequaat, zij het met enkele uitzonderingen.

Desalniettemin is er bij het systeem van officiële controles sprake van zwakke punten bij de tenuitvoerlegging ervan. Zo waren met name de officiële controles op de naleving van de erkenningsvoorwaarden en de algemene en specifieke voorschriften door de exploitanten van levensmiddelenbedrijven (ELB's) niet altijd even adequaat. De officiële controles van de door de BA uitgevoerde op HACCP (risicoanalyse en kritische controlepunten) gebaseerde procedures brachten niet alle gebreken in de opzet en uitvoering van de procedures aan het licht. De antemortemkeuringen (AM) waren over het algemeen bevredigend, terwijl de PM-keuringen, het aanbrenge van het gezondheidsmerk op karkassen en het testen op Trichinella niet altijd werden uitgevoerd in overeenstemming met de respectievelijk in Verordening (EG) nr. 854/2004 en in Verordening (EG) nr. 2075/2005 vastgelegde voorschriften. Bij officiële controles op het dierenwelzijn bij het slachten werden bepaalde gevallen van niet-naleving niet opgemerkt. Bovendien werden de door de BA's vastgestelde gevallen van niet-naleving inconsequent opgevolgd en was de handhaving over het algemeen niet overtuigend.

Een aantal aanbevelingen is aan de BA's gedaan om de tijdens deze audit geconstateerde gebreken te verhelpen.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	1
2	DOELSTELLINGEN	1
3	RECHTSGRONDSLAG.....	2
4	ACHTERGROND.....	2
5	BEVINDINGEN EN CONCLUSIES	2
5.1	BEVOEGDE AUTORITEITEN	2
5.1.1	AANWIJZING VAN BEVOEGDE AUTORITEITEN.....	2
5.1.2	SAMENWERKING EN COÖRDINATIE TUSSEN EN BINNEN BEVOEGDE AUTORITEITEN.....	4
5.1.3	REGISTRATIE/ERKENNING VAN LEVENSMIDDELENBEDRIJVEN	5
5.1.4	PRIORITERING VAN OFFICIËLE CONTROLES.....	5
5.1.5	OFFICIËLE BEMONSTERING EN LABORATORIUMONDERZOEK.....	7
5.1.6	PROCEDURES VOOR DE UITVOERING VAN CONTROLEACTIVITEITEN.....	7
5.1.7	HANDHAVINGSMAATREGELEN	8
5.1.8	VERIFICATIE EN EVALUATIE VAN DE OFFICIËLE CONTROLES EN PROCEDURES.....	9
5.2	OFFICIËLE CONTROLES OP DE NALEVING VAN HYGIËNEVOORSCHRIFTEN IN INRICHTINGEN DOOR EXPLOITANTEN VAN LEVENSMIDDELENBEDRIJVEN.....	10
5.2.1	ALGEMENE EN SPECIFIEKE HYGIËNEVOORSCHRIFTEN	10
5.2.2	OP HACCP GEBASEERDE SYSTEMEN	12
5.2.3	MICROBIOLOGISCHE CRITERIA VOOR LEVENSMIDDELEN.....	13
5.2.4	TRACEERBAARHEID, ETIKETTERING EN IDENTIFICATIE	14
5.2.5	INFORMATIE OVER DE VOEDSELKETEN.....	16
5.2.6	ANTEMORTEM- EN POSTMORTEMKEURING.....	16
5.2.7	TESTS OP TRICHINELLA.....	18
5.2.8	GEZONDHEIDSMERKEN.....	19
5.2.9	WELZIJN VAN DIEREN BIJ HET SLACHTEN OF DODEN.....	20
5.2.10	SCHRIFTELIJKE VASTLEGGING VAN OFFICIËLE CONTROLES.....	21
6	ALGEMENE CONCLUSIES.....	22
7	SLOTVERGADERING.....	22
8	AANBEVELINGEN	23
	BIJLAGE 1 – VERWIJZINGEN NAAR WETGEVING	25

IN DIT VERSLAG GEBRUIKTE AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN

Afkorting	Verklaring
AM	Ante mortem
BA('s)	Bevoegde autoriteit(en)
CBA('s)	Centrale bevoegde autoriteit(en)
CCP('s)	Kritisch(e) controlepunt(en)
DG (SANCO)	Directoraat-generaal Gezondheid en consumenten
EC	Europese Commissie
EU	Europese Unie
ELB('s)	Exploitant(en) van levensmiddelenbedrijf c.q. bedrijven
IVK	Informatie over de voedselketen
VVB	Voedsel- en Veterinair Bureau
HACCP	Hazard Analysis Critical Control Points (Risicoanalyse en kritische controlepunten)
Hygiënepakket	de Verordeningen (EG) nr. 852/2004, nr. 853/2004 en nr. 854/2004
ISO	Internationale Organisatie voor normalisatie van codes voor namen van landen en hun onderverdelingen
KDS	BV Kwaliteitskeuring Dierlijke Sector
KNS	Koninklijke Nederlandse Slagersorganisatie
nVWA	nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit
OD	Officiële dierenarts
PM	Post mortem

1 INLEIDING

De audit vond van 12 tot en met 23 september 2011 plaats in Nederland. Deze maakte deel uit van het geplande auditprogramma van het VVB. Het VVB-auditteam bestond uit vier auditors van het VVB en twee waarnemers van de Food Safety and Inspection Service van het ministerie van Landbouw van de Verenigde Staten.

Het VVB-auditteam werd tijdens de hele audit bijgestaan door een vertegenwoordiger van de centrale bevoegde autoriteit (CBA), de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit (hierna nVWA).

Op 12 september 2011 vond de openingsvergadering met de CBA in Utrecht plaats. Tijdens deze vergadering legde het VVB-auditteam de doelstellingen en het programma van de audit vast en verzocht het om de nodige aanvullende informatie om de audit naar tevredenheid te kunnen uitvoeren.

2 DOELSTELLINGEN

De audit was hoofdzakelijk bedoeld om de officiële controles op de productie en opslag van levensmiddelen van dierlijke oorsprong te beoordelen, alsook de follow-upactie van de BA's ingevolge de aanbevelingen uit het verslag DG(SANCO) 2006-8146 - MR Definitief (hierna verslag 8146/2006) betreffende:

- de organisatie en werking van de BA, en
- de officiële controles op de naleving door ELB's van algemene en specifieke hygiënevoorschriften op het gebied van levensmiddelen van dierlijke oorsprong.

In het bijzonder werden controles op vlees van als landbouwhuisdier gehouden hoefdieren, gekweekt wild, vrij wild, op gehakt vlees, vleesbereidingen, vleesproducten en darmen als bedoeld in Verordeningen (EG) nr. 178/2002, (EG) nr. 852/2004, (EG) nr. 853/2004, (EG) nr. 854/2004 en (EG) nr. 882/2004 bij deze audit beoordeeld.

Hiertoe omvatte het auditprogramma de volgende vergaderingen en bezoeken:

Tabel 1

BEVOEGDE AUTORITEITEN			Opmerkingen
Bevoegde autoriteiten	Centraal	4	Openings- en slotvergaderingen; vergadering met de voor de organisatie en planning van officiële controles verantwoordelijke "teamleiders"; vergadering met de Afdeling Juridische Zaken
PRODUCTIE / VERWERKING / DISTRIBUTIE VAN LEVENSMIDDELEN – ACTIVITEITEN			
Slachthuizen		6	Op één na hielden alle slachthuizen zich ook met uitsnijden bezig. Eén slachthuis was erkend voor het slachten van gekweekt wild.
Uitsnijderijen		3	Eén zelfstandige uitsnijderij. De twee andere uitsnijderijen maakten ofwel deel uit van een

		slachthuis of hoorden bij een vleesproductie-inrichting.
Inrichtingen waar gehakt vlees / vleesbereidingen worden geproduceerd	1	
Vleesproductie-inrichtingen	1	
Wildbewerkingsinrichtingen	1	
Koelhuizen	2	
Laboratoria	1	Laboratorium dat testen op <i>Trichinella</i> uitvoert.
Darmenverwerkende inrichtingen	3	Eén inrichting maakte deel uit van een erkend slachthuis.

3 RECHTSGRONDSLAG

De audit werd uitgevoerd in het kader van de algemene bepalingen van de EU-wetgeving, met name artikel 45 van Verordening (EG) nr. 882/2004 van het Europees Parlement en de Raad inzake officiële controles op de naleving van de wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen en de voorschriften inzake diergezondheid en dierenwelzijn.

Volledige verwijzingen naar EU-wetgeving zijn te vinden in bijlage 1. De in dit verslag genoemde wetgevende besluiten betreffen, indien van toepassing, de recentste versie.

4 ACHTERGROND

Het vorige inspectiebezoek betreffende de veiligheid van levensmiddelen van dierlijke oorsprong in Nederland vond van 30 januari tot en met 10 februari 2006 plaats. De resultaten ervan werden beschreven in verslag 8146/2006. Dit verslag is te vinden op de volgende website: http://ec.europa.eu/food/fvo/index_en.cfm

Het van de Nederlandse overheid ontvangen actieplan naar aanleiding van de aanbevelingen in het verslag bood voldoende garanties voor 10 van de 13 aanbevelingen in het verslag en onvoldoende garanties voor de overige 3 aanbevelingen. Twee van die aanbevelingen hadden niets te maken met het onderwerp van de huidige audit. De laatste aanbeveling waarvoor onvoldoende garantie werd geboden, had betrekking op de in Nederland ingevoerde PM-keuringsprocedures voor varkens en kalveren die niet stroken met de bepalingen in Verordening (EG) nr. 854/2004. De aanbevelingen en een samenvatting van het antwoord van de BA kunnen in de desbetreffende rubrieken in dit verslag worden teruggevonden.

5 BEVINDINGEN EN CONCLUSIES

5.1 BEVOEGDE AUTORITEITEN

5.1.1 Aanwijzing van bevoegde autoriteiten

Wettelijke voorschriften

Artikel 4 van Verordening (EG) nr. 882/2004 schrijft lidstaten voor om de BA's aan te wijzen die verantwoordelijk zijn voor de in deze verordening vastgestelde taken en officiële controles. Het legt ook de operationele criteria voor de BA's vast.

Auditbevindingen

Het landenprofiel voor Nederland bevat op basis van de door de BA's verstrekte informatie een overzicht van de manier waarop de controlesystemen in Nederland zijn georganiseerd. Het overzicht kan ook worden geraadpleegd via de volgende link: http://ec.europa.eu/food/fvo/last5_en.cfm?co_id=NL

Hieronder volgt een beschrijving van belangrijke veranderingen die sinds de publicatie van het recentste landenprofiel zijn doorgevoerd.

De voor de in deze audit beoordeelde sector verantwoordelijke CBA is de nVWA. Momenteel wordt deze CBA grondig gereorganiseerd. De reorganisatie zal tegen 1.1.2012 rond zijn en zal tot een personeelsinkrimping van 20 % leiden. Deze inkrimping treft voornamelijk officiële assistent-toezichthoudende dierenartsen, wier aantal van 100 naar 56 wordt teruggebracht, en senior controleurs. De CBA verklaarde dat de reorganisatie geen invloed zal hebben op de controleactiviteiten die de officiële dierenartsen (OD's) moeten uitvoeren. Toch deed het verslag van een externe audit in 2011 vragen rijzen in verband met het verlies van ervaren personeel. Daarnaast stelde het VVB-team vast dat het doel van de officiële controles de voorbije twee jaar niet werd behaald (zie punt 5.1.4 voor meer bijzonderheden) en dat gevallen van niet-naleving niet zoals gepland werden opgevolgd (zie punten 5.1.7 en 5.2.2).

In het kader van deze audit zijn de divisies Dier en Industrie de belangrijkste divisies van de CBA die bij de officiële controles op de productie van vers vlees en vleesproducten zijn betrokken. De nVWA beschikt niet langer over regionale BA's omdat alle activiteiten voortaan gecentraliseerd zijn.

De BV Kwaliteitskeuring Dierlijke Sector (KDS) heeft sinds 2006 een contract met de CBA om officiële assistenten te leveren die PM-keuringen uitvoeren. De KDS is sinds 2010 erkend volgens NEN-EN-ISO/IEC 17020 voor instellingen die keuringen uitvoeren. De CBA voert jaarlijks audits van de KDS uit. Verslagen van die audits werden aan het VVB-auditteam ter beschikking gesteld. Het auditeren van de KDS vormde het onderwerp van een van de aanbevelingen in het verslag 2006-8146.

Ingevolge een aanbeveling in verslag 2006-8146 over de opleiding van officiële assistenten verbond de CBA zich ertoe om het personeel van de KDS een opleiding aan te bieden en deze te organiseren, teneinde tegemoet te komen aan bijlage I, sectie III, hoofdstuk IV, bij Verordening (EG) nr. 854/2004. Deze opleiding wordt georganiseerd in modules per diersoort. De eerste module is verplicht en betreft de PM-keuring op varkens. De overige modules betreffende PM-keuringen op andere soorten zijn niet verplicht en het personeel mag enkel PM-keuringen uitvoeren op diersoorten waarvoor het bevoegd is. Er wordt slechts volledig aan bovengenoemde verordening voldaan wanneer alle modules worden bijeengenomen.

De BA bevestigde dat een aantal officiële assistenten nog niet alle modules van deze opleiding heeft voltooid.

Een andere aanbeveling in verslag 2006-8146 had betrekking op de opleiding van en informatie

voor het personeel dat de officiële controles uitvoert. De BA had zich ertoe verbonden om opleidingen te organiseren voor senior controleurs, OD's en senior systeemauditors. De afgelopen drie jaar werden door de divisie Dier opleidingen uitgewerkt naar aanleiding van bovengenoemde externe audit. De basiscursussen waren gericht op alle nieuw door de nVWA aangeworven dierenartsen en op particuliere dierenartsen die voor de nVWA op contractbasis officiële taken verrichten. Een aanvullende opfriscursus werd georganiseerd voor dierenartsen die al minstens twee jaar werkzaam zijn. Ongeveer twee derde van de dierenartsen die bij officiële controles betrokken waren, volgde deze opfriscursus. De opleiding die tot dusver door de BA werd georganiseerd, had betrekking op de gehele in deze audit beoordeelde sector, met uitzondering van de darmenverwerkende inrichtingen. Het opleidingsmateriaal werd aan het VVB-auditteam ter beschikking gesteld.

Het Productschap Vee en Vlees heeft richtsnoeren opgesteld voor slachthuizen en uitsnijderijen, zoals de hygiëncodes. De Productschappen hebben ook formulieren uitgebracht voor de IVK voor de verschillende diersoorten.

5.1.2 Samenwerking en coördinatie tussen en binnen bevoegde autoriteiten

Wettelijke voorschriften

Artikel 4, lid 3, van Verordening (EG) nr. 882/2004 voorziet in doelmatige en doeltreffende coördinatie en samenwerking tussen de bevoegde autoriteiten. Artikel 4, lid 5, van diezelfde verordening schrijft voor dat indien binnen een bevoegde autoriteit meer dan één eenheid bevoegd is om officiële controles uit te voeren, een doelmatige en doeltreffende coördinatie en samenwerking tussen de verschillende eenheden moet worden gewaarborgd.

Auditbevindingen

In reactie op een aanbeveling in verslag 2006-8146 om geschikte procedures op te zetten voor de coördinatie en samenwerking tussen de verschillende eenheden van de nVWA die de officiële controles uitvoeren, gaf de BA te kennen dat het informatiesysteem via intranet op dat ogenblik werd verbeterd en dat er opleidingen aan het personeel werden aangeboden.

Binnen de CBA wordt een onderscheid gemaakt tussen de bevoegdheden van de divisie Dier en van de divisie Industrie. De eerstgenoemde divisie is verantwoordelijk voor slachthuizen en uitsnijderijen, terwijl de divisie Industrie verantwoordelijk is voor erkende inrichtingen voor de productie van gehakt vlees, vleesbereidingen, separatorvlees, vleesproducten, darmen en voor koelhuizen. Inrichtingen met meerdere erkenningen behoren tot de verantwoordelijkheid van een van beide divisies, afhankelijk van de hoofdactiviteit die er wordt uitgevoerd. Het VVB-auditteam stelde het volgende vast:

- De verantwoordelijkheden voor officiële controles door de twee divisies (Dier en Industrie) zijn duidelijk toegewezen en er is geen sprake van overlapping.
- De twee divisies hebben een verschillend programma voor de officiële controles in de inrichtingen onder hun bevoegdheid. Hierdoor kwamen de frequentie en flexibiliteit waarmee bepaalde soorten van officiële controles worden uitgevoerd in inrichtingen met vergelijkbare activiteiten die echter onder de verantwoordelijkheid van de ene of de andere divisie vallen, niet met elkaar overeen. Zie ook punt 5.1.4 voor verdere toelichting.

5.1.3 Registratie/erkenning van levensmiddelenbedrijven

Wettelijke voorschriften

Overeenkomstig artikel 31 van Verordening (EG) nr. 882/2004 moeten de lidstaten de procedures voor de registratie/erkenning van levensmiddelen- en diervoederbedrijven, voor de controle op de naleving van de erkenningsvoorwaarden en voor de intrekking van erkenningen vaststellen.

Auditbevindingen

Alle bezochte inrichtingen worden erkend overeenkomstig Verordeningen (EG) nr. 852/2004 en (EG) nr. 853/2004. Bij de uitvoering van het hygiënepakket in 2006 werden alle bestaande erkenningen automatisch als geldig beschouwd onder de nieuwe wetgeving. In geval van omvangrijke uitbreidingen waarbij geen nieuwe producten of belangrijke veranderingen van de handelsstroom betrokken zijn, is een hererkenningprocedure volgens de BA niet noodzakelijk.

De BA beoordeelt jaarlijks in alle inrichtingen of de erkenningsvoorwaarden worden gehandhaafd aan de hand van een zogenaamde "systeeminspectie". In de bezochte inrichtingen werd het volgende door het VVB-auditteam waargenomen:

- De ELB van een van de uitsnijderijen had een deel van het terrein aan een tweede ELB verhuurd die onder hetzelfde erkenningsnummer werkte. De erkende ELB kon niet aantonen dat de activiteiten van de tweede ELB voldeden aan de betreffende voorschriften van de wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen.
- Eén kleinschalig slachthuis was erkend voor verschillende andere activiteiten die het niet uitvoerde en waarvoor geen op HACCP gebaseerde procedures waren voorzien.
- Een ander slachthuis was erkend voor de productie van behandelde darmen, blazen en magen. In werkelijkheid werden er rundermagen en schapendarmen schoongemaakt en gekoeld, m.a.w. werd er vers vlees geproduceerd. De inrichting, infrastructuur, uitrusting en staat van onderhoud waren echter niet aangepast aan de erkende activiteiten, noch aan de werkelijk uitgevoerde activiteiten.

5.1.4 Prioritering van officiële controles

Wettelijke voorschriften

Artikel 3 van Verordening (EG) nr. 882/2004 vereist dat officiële controles regelmatig en op basis van een risicobeoordeling worden uitgevoerd. De controles moeten in elk stadium van het productie- en verwerkingsproces plaatsvinden, in de regel zonder voorafgaande waarschuwing. De controles moeten met dezelfde zorg de uitvoer uit de EU, de invoer in de EU en het in de handel brengen binnen de EU bestrijken.

Auditbevindingen

Teamleiders uit zowel de divisie Dier als de divisie Industrie zijn verantwoordelijk voor het plannen, organiseren en controleren van de uitvoering van officiële controles. De prioritering van officiële controles is gebaseerd op zogenaamde projecten die jaarlijks worden herbekeken. De twee divisies zetten hun eigen projecten op. Een project bestrijkt de verschillende aspecten van het

hygiënepakket en omvat een uitvoeringsfrequentie en -termijn. Daarnaast worden elk jaar specifieke onderwerpen voor facultatieve inspecties geselecteerd op basis van eerdere ervaringen of nieuwe risico's.

De divisie Industrie registreert in een databank alle gevallen van niet-naleving die dit jaar zijn vastgesteld, zodat de ELB's in drie risiconiveaus kunnen worden onderverdeeld (d.w.z. permanent risico, beperkt risico, verwaarloosbaar risico). Op die manier kunnen de officiële controles in 2012 op risico's worden gebaseerd. De divisie Dier heeft haar officiële controles tot dusver vooral gericht op grootschalige slachthuizen en uitsnijderijen die 95 % van de productie van vers vlees vertegenwoordigen. De BA gaf aan dat er wordt overwogen om volgend jaar voorrang te geven aan middelgrote en kleine inrichtingen.

In reactie op twee aanbevelingen in verslag 2006-8146 betreffende het organiseren van officiële controles en in het bijzonder het in aanmerking nemen en beoordelen van de betrouwbaarheid van de eigen controles, het auditeren van de op HACCP gebaseerde systemen en het controleren van de naleving van microbiologische criteria, gaf de CBA te kennen dat alle inrichtingen op de uitvoering van deze kwesties zouden worden gecontroleerd.

De officiële controles omvatten zogenaamde "systeeminspecties" die de handhaving van de erkenningsvoorwaarden en naleving van de noodzakelijke voorwaarden, de controle op de naleving van microbiologische criteria, de monitoring van kritische controlepunten (CCP), traceerbaarheid enz. bestrijken, en "systeemaudits" die op HACCP gebaseerde procedures betrekking hebben.

Het VVB-auditteam stelde het volgende vast:

- Jaarlijkse systeeminspecties van de handhaving van erkenningsvoorwaarden zijn in alle inrichtingen verplicht.
- Systeemaudits van de op HACCP gebaseerde procedures werden met verschillende frequenties uitgevoerd, afhankelijk van het soort activiteit in de inrichting. In slachthuizen, aan slachthuizen verbonden uitsnijderijen en andere vleesverwerkende inrichtingen vindt dit soort controle jaarlijks plaats; in zelfstandige uitsnijderijen en inrichtingen waar vleesbereidingen en vleesproducten worden geproduceerd is dat om de twee jaar; in darmenverwerkende inrichtingen om de drie jaar en in koelhuizen eenmaal per jaar of om de twee jaar, afhankelijk van de divisie waar de inrichting toe behoort. Systeeminspecties naar de monitoring van CCP's zijn facultatief.
- Systeeminspecties van traceerbaarheid waren verplicht in aan vleesverwerkende inrichtingen of koelhuizen verbonden uitsnijderijen. Dit soort controle werd in 100 van de 600 vleesverwerkende inrichtingen en in 120 van de 240 koelhuizen gepland. In de divisie Dier wordt de traceerbaarheid in koelhuizen jaarlijks gecontroleerd, terwijl dat in de divisie Industrie om de twee jaar is.
- Er werden ook verschillen vastgesteld in de manier waarop beide divisies de verplichte systeeminspecties voor vergelijkbare soorten activiteiten benaderen. Zo waren officiële controles van de naleving van microbiologische criteria optioneel in vleesproductie-inrichtingen onder de verantwoordelijkheid van de divisie Dier, terwijl dat soort officiële controles om de twee jaar verplicht moest worden uitgevoerd in vleesproductie-inrichtingen onder de divisie Industrie.

- Tot slot werd opgemerkt dat het beoogde aantal door de divisie Dier in de vleessector geplande systeemaudits voor 2009 en 2010 in beide jaren niet werd behaald, hoewel het aantal geplande systeemaudits in 2010 al was teruggebracht. De CBA verklaarde dat deze systeemaudits desalniettemin de grootste inrichtingen bestreken die 95 % van de productie van vers vlees in Nederland vertegenwoordigen.

5.1.5 *Officiële bemonstering en laboratoriumonderzoek*

Wettelijke voorschriften

In artikel 4 van Verordening (EG) nr. 882/2004 wordt vereist dat de BA's beschikken over of een beroep kunnen doen op een aangepaste laboratoriumcapaciteit. Terwijl artikel 11 van de verordening voorschriften voor bemonstering en analyse vastlegt, moet de BA overeenkomstig artikel 12 laboratoria aanwijzen die gemachtigd zijn analyses van in het kader van officiële controles genomen monsters uit te voeren. Het legt ook accreditatiecriteria vast voor de aldus aangewezen laboratoria.

Auditbevindingen

Het VVB-auditteam bezocht tijdens deze audit geen enkel laboratorium, met uitzondering van een laboratorium dat monsters op de aanwezigheid van *Trichinella* testte (zie punt 5.2.6 van dit verslag). Bij evaluatie van de door de BA's uitgevoerde officiële controles werd echter vastgesteld dat de microbiologische testen in geaccrediteerde laboratoria werden uitgevoerd die de referentiemethoden hanteerden of methoden die aan de hand van de in Verordening (EG) nr. 2073/2005 vastgelegde referentiemethoden zijn gevalideerd.

5.1.6 *Procedures voor de uitvoering van controleactiviteiten*

Wettelijke voorschriften

In artikel 8 van Verordening (EG) nr. 882/2004 is bepaald dat de bevoegde autoriteiten hun officiële controles moeten uitvoeren volgens schriftelijk vastgelegde procedures die informatie en instructies omvatten voor het personeel dat de officiële controles uitvoert.

Auditbevindingen

Drie aanbevelingen in verslag 2006-8146 betroffen schriftelijk vastgelegde procedures, met name: waarborgen dat alle instructies en procedures voorhanden zijn en worden opgevolgd; instructies voor dierenwelzijn opstellen; de instructie voor PM-keuringen corrigeren en de instructies voor tests op *Trichinella* bijwerken.

Verschiedende procedures voor de uitvoering van officiële controles, in de vorm van richtlijnen, projecten en protocols, werden door de CBA opgesteld en bijgewerkt, en ter beschikking gesteld van het personeel dat de officiële controles uitvoert. Deze procedures omvatten het toezicht van de BA in slachthuizen, uitsnijderijen, inrichtingen waar vleesproducten, vleesbereidingen en gehakt vlees worden geproduceerd, en in koelhuizen. In deze procedures komen de volgende onderwerpen aan de orde: AM- en PM-keuringen, controles van op HACCP gebaseerde procedures, noodzakelijke voorwaarden, traceerbaarheid, microbiologische criteria, dierenwelzijn in slachthuizen, IVK, bemonstering op *Trichinella*, uitvoering en schriftelijke vastlegging van officiële controles, handhaving en erkenning van inrichtingen.

De procedures van de CBA voor PM-keuringen omvatten geen palpatie van de lymfklieren behorende bij de magen en het mesenterium in karkassen van varkens en runderen en, indien nodig, insnijding van die lymfklieren. Dit is in strijd met de voorschriften van bijlage I, sectie IV, hoofdstuk I en hoofdstuk IV, bij Verordening (EG) nr. 854/2004. De CBA stelde de diensten van de Commissie in 2000 met een brief op de hoogte van haar aanpak. In diezelfde brief liet de CBA de diensten van de Commissie weten dat het onnodig was om karkassen van runderen van meer dan zes maanden oud in tweeën te snijden, omdat Nederland officieel tuberculosevrij is verklaard. Bovendien werden insnijdingen in de kop en het hart van kalveren van meer dan zes weken oud vereenvoudigd, omdat deze dieren bijna uitsluitend met melk worden gevoed. De CBA bevestigde dat deze procedure nog altijd geldt en dat dit niet zou veranderen.

Tot slot verklaarde de CBA dat de procedure voor tests op *Trichinella* in overeenstemming was gebracht met Verordening (EG) nr. 2075/2005.

De procedures van de CBA werden in de regel uitgevoerd, behoudens enkele uitzonderingen die verder onder punten 5.2.6 en 5.2.8 zijn uiteengezet.

5.1.7 Handhavingsmaatregelen

Wettelijke voorschriften

Artikel 54 van Verordening (EG) nr. 882/2004 bepaalt dat een BA die een geval van niet-naleving constateert, de nodige maatregelen treft om ervoor te zorgen dat de exploitant de situatie verhelpt. Artikel 55 van de verordening bepaalt dat de lidstaten de regels vaststellen inzake sancties op overtredingen van de wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen en van andere EU-bepalingen betreffende de bescherming van diergezondheid en dierenwelzijn, en de nodige maatregelen nemen om de uitvoering daarvan te waarborgen. De voorziene sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn.

Auditbevindingen

In 2010 werd een systeem van administratieve boetes (bestuurlijke boete en last onder bestuursdwang/dwangsom) ingevoerd om overtredingen van de wetgeving betreffende de bescherming van diergezondheid en dierenwelzijn tijdens transport te bestraffen. De CBA licht toe dat in 2013 een wijziging in de nationale Landbouwwet wordt verwacht. Op die manier kan hetzelfde boetesysteem worden toegepast in de sector van dierlijke producten en bijproducten, slachthuizen, uitsnijderijen en koelhuizen.

De handhavingsmaatregelen die de BA's momenteel ter beschikking hebben, zijn in zes schriftelijke procedures beschreven. Deze maatregelen omvatten mondelinge en schriftelijke waarschuwingen en de opschorting en/of intrekking van de erkenning/registratie. In slachthuizen kan de BA het slachten van dieren ook verhinderen, de snelheid van de slachtlijn verminderen, meer toezicht opleggen en slachtactiviteiten stopzetten.

Vastgestelde gebreken zijn onderverdeeld in de categorieën "opmerkingen" (beperkte gevallen van niet-naleving) en "niet voldoende". Wanneer beperkte gevallen van niet-naleving worden vastgesteld, ontvangt de ELB overeenkomstig de procedures van de BA een mondelinge waarschuwing. De OD en zijn/haar assistenten moeten controleren of deze beperkte gevallen van niet-naleving zijn rechtgezet, maar de follow-up is niet geformaliseerd. Bij andere gevallen van niet-naleving schrijft de betreffende teamleider een waarschuwingsbrief met daarin de onmiddellijk

te ondernemen corrigerende maatregelen die binnen zes weken moeten worden gecontroleerd. Indien het geval van niet-naleving na twee schriftelijke waarschuwingen aanhoudt, wordt een dossier naar de openbare aanklager gestuurd. Er kunnen ook strafmaatregelen aan alle ELB's worden opgelegd.

Bij de evaluatie van de officiële controles die door de BA in de bezochte inrichtingen werden uitgevoerd, stelde het VVB-auditteam het volgende vast:

- De follow-up van gebreken die door de BA in drie inrichtingen werden geconstateerd, werd niet schriftelijk vastgelegd. In de andere vier inrichtingen werden geen follow-upinspecties uitgevoerd.
- In een van de slachthuizen werden herhaaldelijk ernstige gebreken geconstateerd, met name betreffende algemene en specifieke hygiënevoorschriften, bedrijfshygiëne en afvalbeheer, maar werden er geen doeltreffende handhavingsmaatregelen opgelegd.
- In een ander slachthuis had de ELB ondanks herhaalde schriftelijke waarschuwingen verzuimd om de door de BA geconstateerde gevallen van niet-naleving te verhelpen, met name betreffende het onderhoud van het terrein en fecale verontreiniging van karkassen.

5.1.8 Verificatie en evaluatie van de officiële controles en procedures

Wettelijke voorschriften

Krachtens artikel 4 van Verordening (EG) nr. 882/2004 moeten de BA's de onpartijdigheid, kwaliteit en consistentie van de officiële controles op elk niveau verzekeren en de doeltreffendheid en relevantie van de controles garanderen. Artikel 8 bepaalt dat zij moeten beschikken over procedures om de doeltreffendheid van de officiële controles te toetsen, de doeltreffendheid van corrigerende maatregelen te waarborgen en zo nodig de documentatie bij te werken. Krachtens artikel 4 van de verordening moeten de BA's interne audits uitvoeren of externe audits laten uitvoeren. Deze audits moeten aan een onafhankelijke controle worden onderworpen en op een transparante manier worden uitgevoerd.

Auditbevindingen

In reactie op een aanbeveling in verslag 2006-8146 betreffende de invoering van een systeem om de doeltreffendheid van uitgevoerde officiële controles te controleren, gaf de CBA te kennen dat er een nieuw systeem werd ontwikkeld en dat sommige activiteiten al werden gecontroleerd aan de hand van audits door de interne afdeling.

De CBA legde uit dat de teamleiders ter plekke wekelijks toezicht houden op de activiteiten van de OD's. Dit soort toezicht is echter niet geformaliseerd en er worden geen verslagen van opgesteld.

Op verzoek van het Parlement werd er in 2008 en in 2011 een externe audit op de CBA uitgevoerd. Hoewel de audit voornamelijk op het dierenwelzijn en transport van uitgemolken koeien was gericht, had deze ook betrekking op slachthuizen en horizontale kwesties, zoals personeel, opleiding en handhavingsmaatregelen. Na de eerste audit werden middelen vrijgemaakt om de opleiding van het personeel te intensiveren.

Conclusies over de bevoegde autoriteiten

De BA van Nederland heeft de meeste aanbevelingen van verslag 2006-8146 betreffende het auditeren van het personeel van de KDS en de verificatie van officiële controles en schriftelijk vastgelegde procedures ter harte genomen. Aan de aanbevelingen betreffende voorschriften voor PM-keuringen en beroepsbekwaamheden van officiële assistenten is nog steeds geen gevolg gegeven.

De BA's beschikken over een goed functionerend systeem van officiële controles. In tegenstelling tot de voorschriften van artikel 4, lid 4, van Verordening (EG) nr. 882/2004, waren de officiële controles niet consistent tussen de twee divisies van de BA. Bovendien werd bij de organisatie van officiële controles geen rekening gehouden met alle criteria in artikel 3, lid 1, onder a) tot en met d), van dezelfde verordening.

Er bestaan procedures voor de registratie/erkenning van ELB's, voor de evaluatie van de naleving van erkenningsvoorwaarden en voor de intrekking van erkenningen overeenkomstig artikel 31 van Verordening (EG) nr. 882/2004. Toch werden bij de uitvoering van deze procedures niet altijd de erkenningsvoorwaarden nageleefd.

De BA heeft schriftelijk vastgelegde procedures opgesteld met informatie en instructies voor het personeel dat de officiële controles uitvoert, overeenkomstig artikel 8 van Verordening (EG) nr. 882/2004. Toch zijn de procedures voor de uitvoering van PM-keuringen, waarover in het verslag 2006-8146 al een aanbeveling werd opgenomen, nog altijd niet helemaal in overeenstemming met de voorschriften van Verordening (EG) nr. 854/2004.

De beoogde wijziging in de handhavingswetgeving zal voorzien in een breder en meer doeltreffend scala van handhavingsmaatregelen om te waarborgen dat de ELB de voorschriften beter naleeft. Desondanks werden de momenteel beschikbare handhavingsmaatregelen niet altijd correct toegepast. De follow-up en handhaving van door de BA's vastgestelde gevallen van niet-naleving waren over het algemeen niet overtuigend.

5.2 OFFICIËLE CONTROLES OP DE NALEVING VAN HYGIËNEVOORSCHRIFTEN IN INRICHTINGEN DOOR EXPLOITANTEN VAN LEVENSMIDDELENBEDRIJVEN

5.2.1 Algemene en specifieke hygiënevoorschriften

Wettelijke voorschriften

Artikel 4, lid 2, van Verordening (EG) nr. 852/2004 bepaalt dat de ELB's die zich bezighouden met enigerlei stadium van de productie, verwerking en distributie van levensmiddelen dat volgt op de stadia van primaire productie en daarmee verband houdende bewerkingen, zich houden aan de algemene hygiënevoorschriften van bijlage II bij Verordening (EG) nr. 852/2004. Deze bepalingen hebben betrekking op de reiniging en het onderhoud, de indeling, het ontwerp, de constructie, de ligging en de afmetingen van ruimten voor levensmiddelen.

Artikel 3 van Verordening (EG) nr. 853/2004 bepaalt dat de ELB's dienen te voldoen aan de toepasselijke bepalingen van de bijlagen II en III bij deze verordening. Artikel 4, lid 3, van Verordening (EG) nr. 852/2004 bepaalt dat ELB's specifieke hygiënemaatregelen moeten nemen betreffende de naleving van de microbiologische criteria voor levensmiddelen, de vereisten inzake temperatuurbeheersing en steekproeven en analyses.

Artikel 4, lid 2, van Verordening (EG) nr. 854/2004 bepaalt dat de BA officiële controles op producten van dierlijke oorsprong moet uitvoeren om na te gaan of de ELB's aan deze voorschriften voldoen.

Auditbevindingen

In alle bezochte inrichtingen voerde de BA de jaarlijkse systeeminspecties uit om na te gaan of de erkenningsvoorwaarden werden gehandhaafd, de noodzakelijke voorwaarden van de op HACCP gebaseerde procedures werden uitgevoerd en bepaalde gebreken werden vastgesteld. De follow-up en correctie van deze gebreken kon echter niet altijd worden aangetoond.

Tijdens de inspectiebezoeken aan de inrichtingen werd onder andere het volgende door het VVB-auditteam waargenomen in verband met tekortkomingen die niet altijd door de BA waren geconstateerd:

- In drie inrichtingen werden bepaalde problemen vastgesteld met de inrichting en de staat van onderhoud, zoals voorzieningen voor de reiniging van bakken die niet correct van de productieruimten waren afgescheiden; laarzen en wasbakken met een open stroom van afvalwater in productieruimten in de buurt van producten of karkassen; verroeste constructies; verplaatsing van personeel door ruimten in aanbouw; onvoldoende plaats in sommige productieruimten. Sommige constructies en uitrusting waren onvoldoende schoon.
- De bedrijfshygiëne was in sommige gevallen ondermaats. In vier inrichtingen werd in bepaalde ruimten condensatie opgemerkt. In twee inrichtingen werd in de voorzieningen voor de ontsmetting van werktuigen bij een lagere temperatuur dan 82 °C gewerkt. In drie andere inrichtingen waren de temperaturen in bepaalde productieruimten onvoldoende. In verschillende slachthuizen werd een aantal karkassen gezien dat met feces en haar was verontreinigd.
- De hygiëne van het personeel was in sommige gevallen ondermaats, bv. kleding werd tijdens of na pauzes niet gewisseld, gewone kleding werd in de kastjes bij werkkleding opgeborgen, er werden schorten met diepe insnijdingen gebruikt en er werd bewijsmateriaal gevonden dat in de toiletten en kleedruimten werd gerookt. In twee inrichtingen was de bedrijfshygiëne ondermaats, in het bijzonder bij het verbloeden, verwijderen van dierenhuiden en het snijden van karkassen. In diezelfde inrichtingen werden slijpmachines, messen en andere werktuigen op ongeschikte plaatsen bewaard, zoals vuile oppervlakken, op de vloer of in laarzen. In een van de inrichtingen werden de varkenskoppen onvoldoende beschermd tijdens het transport.
- In een van de inrichtingen was het afvalbeheer ondermaats, aangezien dezelfde ongemarkeerde kratten werden gebruikt voor zowel vers vlees als dierlijke bijproducten (risicomateriaal van categorie 2).
- Over het algemeen beschikten de bezochte inrichtingen niet over doeltreffende maatregelen om te voorkomen dat schadelijke organismen via deurspleten en laadplatforms de inrichting binnenkomen.
- In twee inrichtingen voldeden de tests op de watervoorziening niet aan Richtlijn 98/83/EG van de Raad, in het bijzonder de tests op *enterokokken*.

- Een van de inrichtingen die een afwijking had verkregen om 900 varkenskarkassen bij een temperatuur van meer dan 7 °C te ontvangen en te verzenden, ontving in werkelijkheid meer dan dubbel zoveel karkassen. Een afwijking op basis van de bijgewerkte toepassing was nog niet toegewezen. Aangezien de vertrek- en aankomsttijden van de karkassen niet op de begeleidende documenten werden genoteerd, kon niet worden bewezen dat het vervoer niet meer dan twee uur duurde overeenkomstig bijlage II, sectie I, hoofdstuk 7, punt 3, bij Verordening (EG) nr. 853/2004.

In een van de slachthuizen waren de gebreken op het vlak van algemene en specifieke hygiënevoorschriften substantieel en in het bijzonder met betrekking tot het onderhoud en de reiniging, de persoonlijke hygiëne van het personeel, de bedrijfshygiëne en het afvalbeheer (van specifiek risicomateriaal). Hoewel een aantal van bovengenoemde gebreken herhaaldelijk in de dagelijkse verslagen van de OD werden vastgesteld, werd geen enkele handhavingsmaatregel opgelegd. Bovendien kon uit de dossiers van de BA niet worden opgemaakt of in dit slachthuis werkelijk dagelijkse controles plaatsvonden. Bovendien bevatten de verslagen van de jaarlijkse systeeminspectie en systeemaudit niet alle gebreken die tijdens de audit van het VVB werden geconstateerd. Het VVB-auditteam verzocht de CBA voor deze inrichting passende corrigerende maatregelen te treffen.

In een ander slachthuis werden gebreken op het vlak van het onderhoud van de inrichting en fecale verontreiniging van karkassen herhaaldelijk door de BA in schriftelijke waarschuwingen aan de ELB gemeld. Daarin werd de ELB ook verzocht om corrigerende maatregelen te treffen. Er was echter nog steeds sprake van beide gevallen van niet-naleving.

In twee inrichtingen waar vleesproducten worden geproduceerd, voerde de ELB tests uit om de restgehalten voor nitrieten te bepalen. De aan het VVB-auditteam voorgelegde resultaten lagen grotendeels in de lijn van de wettelijke voorschriften als bedoeld in bijlage III, deel C, bij Richtlijn 95/2/EG van het Europees Parlement en de Raad.

Conclusie

De officiële controles van de BA om te waarborgen dat de ELB de algemene en specifieke voorschriften naleeft, waren niet altijd adequaat. Een aantal door het VVB-auditteam vastgestelde gebreken werden niet altijd geconstateerd of, indien ze wel werden geconstateerd, niet altijd opgevolgd. De BA verzuimde in het bijzonder om in een van de slachthuizen enkele ernstige gevallen van niet-naleving vast te stellen en te corrigeren.

5.2.2 Op HACCP gebaseerde systemen

Wettelijke voorschriften

Op grond van artikel 5 van Verordening (EG) nr. 852/2004 moet de ELB zorgen voor de invoering, de uitvoering en de handhaving van een of meer permanente procedures die gebaseerd zijn op de HACCP-beginselen. Sectie II van bijlage II bij Verordening (EG) nr. 853/2004 bepaalt de specifieke voorschriften voor op HACCP gebaseerde procedures in slachthuizen. Officiële controles op alle producten van dierlijke oorsprong in het kader van Verordening (EG) nr. 854/2004 moeten audits van op HACCP gebaseerde procedures omvatten (artikel 4, lid 3, onder a), en lid 5 van Verordening (EG) nr. 854/2004).

Auditbevindingen

In alle bezochte inrichtingen werden officiële controles van op HACCP gebaseerde procedures uitgevoerd. Alle bezochte inrichtingen beschikten over operationele op HACCP gebaseerde procedures, waaronder risicoanalyses, een monitoringprogramma voor CCP's en verificatieprocedures. Het VVB-auditteam stelde de volgende tekortkomingen vast:

- In een van de inrichtingen werd de vastgestelde frequentie van systeemaudits door de BA niet toegepast. De BA argumenteerde dat dit het gevolg was van een personeelstekort. Daarom werd geen vervolg gegeven aan verschillende opmerkingen van voorgaande systeemaudits. In vier andere inrichtingen werd niet zoals gepland vervolg gegeven aan de door de BA vastgestelde gevallen van niet-naleving. In alle bezochte inrichtingen werden facultatieve inspecties uitgevoerd, maar niet al die inspecties omvatten de systeeminspecties om CCP's te monitoren.
- Sommige onregelmatigheden in de op HACCP gebaseerde procedures werden niet door de BA vastgesteld. Zo gaven de op HACCP gebaseerde procedures in een van de inrichtingen niet de werkelijke verwerkingsfasen weer, was de risicoanalyse onvolledig en werden de verantwoordelijkheden vaak aan de BA toegewezen. In een van de slachthuizen omvatte de risicoanalyse geen maatregelen om verontreiniging van karkassen door pathologische laesies te voorkomen en om verdere verontreiniging door haar te voorkomen wanneer deze met onder hoge druk geblazen lucht worden schoongemaakt. In datzelfde slachthuis waarborgden de beschikbare op HACCP gebaseerde procedures niet dat de voor slachting aanvaarde runderen schoon waren. Dit is in strijd met bijlage II, sectie II, punt 2, onder d), bij Verordening (EG) nr. 853/2004. In een van de uitsnijderijen was de op HACCP gebaseerde procedure voor het snijden door abscessen onvoldoende.
- De BA verzuimde om bepaalde onregelmatigheden in de uitvoering van de op HACCP gebaseerde procedures van sommige ELB's vast te stellen. Zo was er in een van de vleesproductie-inrichtingen geen documentatie waarin de validatie van de kritische grenswaarden werd bevestigd. In een van de uitsnijderijen werden de binnenkomende karkassen niet gecontroleerd zoals beschreven in de op HACCP gebaseerde procedures. In een van de darmenverwerkende inrichtingen was geen schriftelijk bewijs dat de ELB de CCP's overeenkomstig de vastgelegde procedures had gemonitord en dat de ELB de op HACCP gebaseerde procedures had geverifieerd wanneer geen zendingen bij de inrichting aankwamen.

Conclusie

De officiële controles op door de BA uitgevoerde op HACCP gebaseerde procedures brachten niet alle onvolkomenheden in de opzet en uitvoering van de procedures aan het licht. Bovendien vond er geen consequente follow-up plaats van de door de BA's vastgestelde gevallen van niet-naleving.

5.2.3 Microbiologische criteria voor levensmiddelen

Wettelijke voorschriften

De microbiologische criteria voor levensmiddelen zijn uiteengezet in Verordening (EG) nr. 2073/2005. Artikel 1 van Verordening (EG) nr. 2073/2005 bepaalt dat de BA's de voorschriften en criteria van deze verordening moeten naleven. De criteria hebben betrekking op uiteenlopende voorschriften voor slachthuizen, uitsnijderijen, noodslachting, wildverwerking, rauwe melk en melkproducten, en andere producten van dierlijke oorsprong.

Auditbevindingen

De jaarlijkse systeemininspecties om naleving van Verordening (EG) nr. 2073/2005 in alle betreffende inrichtingen te beoordelen, werden uitgevoerd. In 2010 nam de BA (divisie Dier) ongeveer 300 monsters van karkassen om te controleren of de microbiologische criteria werden nageleefd. In 2011 (tot 1.9.2011) ging het om ongeveer evenveel monsters. De divisie Industrie neemt monsters om te controleren of de inrichtingen onder haar bevoegdheid de microbiologische criteria naleven; de desbetreffende documenten waren tijdens de audit echter niet beschikbaar¹.

In de bezochte inrichtingen werd het volgende door het VVB-auditteam waargenomen:

- In alle slachthuizen werden de microbiologische bemonstering en tests op karkassen uitgevoerd overeenkomstig de voorschriften in Verordening (EG) nr. 2073/2005. Trendanalyses werden uitgevoerd overeenkomstig artikel 9 van deze verordening, terwijl corrigerende maatregelen waar nodig werden ingevoerd.
- In de inrichtingen waar vleesbereidingen en gebruiksklare vleesproducten worden geproduceerd, werd de bemonsterings- en testregeling van Verordening (EG) nr. 2073/2005 toegepast. In twee inrichtingen was de grootte van het monster voor tests aan de hand van de voedselveiligheidscriteria echter niet in overeenstemming met de voorschriften van deze verordening.
- Het Productschap Vee en Vlees voerde een risicoanalyse uit om de teruggebrachte bemonsteringsfrequentie voor kleine inrichtingen te rechtvaardigen overeenkomstig bijlage I, hoofdstuk III, bij Verordening (EG) nr. 2073/2005, en deze was door de CBA goedgekeurd. Op basis daarvan stelde de Koninklijke Nederlandse Slagersorganisatie enkele richtlijnen vast. De grootte van het monster en de bemonsteringsfrequentie voor tests op karkassen die in een van de kleine slachthuizen werden toegepast, voldeden echter niet aan deze richtlijnen: er werd slechts één monster in plaats van vijf genomen en niet alle parameters werden volgens de vooropgestelde frequentie getest.

Conclusie

De tests van de ELB's en de officiële controles van de BA op de naleving van de in Verordening (EG) nr. 2073/2005 vastgelegde microbiologische criteria waren over het algemeen adequaat, zij het met enkele uitzonderingen.

5.2.4 Traceerbaarheid, etikettering en identificatie

Wettelijke voorschriften

Volgens artikel 18 van Verordening (EG) nr. 178/2002 moeten levensmiddelen, voedselproducerende dieren en alle andere stoffen die bestemd zijn om in een levensmiddel te worden verwerkt, in alle stadia van de productie, verwerking en distributie traceerbaar zijn. De ELB's moeten beschikken over systemen en procedures waarmee kan worden vastgesteld wie hun deze producten hebben geleverd en aan welke bedrijven zij hun producten hebben geleverd.

¹ In haar reactie op de ontwerpverlag merkte de BA op dat volgens haar bemonstering niet altijd noodzakelijk is tijdens de controle van de naleving en kondigde zij een bemonsterings- en monitoringsprogramma voor 2012 aan.

Artikel 4, lid 6, van Verordening (EG) nr. 854/2004 schrijft voor dat de toetsing van de naleving van de traceerbaarheidseisen plaatsvindt in alle erkende inrichtingen.

Bepalingen voor het aanbrengen van een identificatiemerk op een product van dierlijke oorsprong

zijn vastgelegd in artikel 5 en in bijlage II, sectie I, bij Verordening (EG) nr. 853/2004, en in de toetsing aan deze eisen is voorzien in artikel 4, lid 6, van Verordening (EG) nr. 854/2004. Artikel 3 van Richtlijn 2000/13/EG beschrijft details met betrekking tot de etikettering van levensmiddelen die als zodanig aan de eindconsument worden geleverd. Verordening (EG) nr. 1760/2000 en Verordening (EG) nr. 1825/2000 bevatten specifieke voorschriften voor de etikettering van rundvlees.

Auditbevindingen

In de meeste bezochte inrichtingen werden inspecties naar traceerbaarheid uitgevoerd. De traceerbaarheidsonderzoeken die het VVB-auditteam in zes van de bezochte inrichtingen uitvoerde, waren over het algemeen bevredigend. In het bijzonder werd het volgende opgemerkt:

- In een van de koelhuizen was een goed traceerbaarheidssysteem voorhanden. Hoewel het geautomatiseerde systeem zendingen kan blokkeren, was er geen ander coderingssysteem om aan te geven dat producten door de BA in beslag zijn genomen of op verzoek van de klanten worden vastgehouden. Deze informatie moest voor elke geblokkeerde zending afzonderlijk worden opgezocht.
- In een van de darmenverwerkende inrichtingen bestond onduidelijkheid over een teruggestuurde zending die de ELB niet volledig kon verklaren. Het aantal vaten dat werd teruggestuurd, kwam niet overeen met het aantal in de originele documenten.

Op het vlak van etikettering en identificatie van producten werden de volgende tekortkomingen vastgesteld:

- In een van de inrichtingen was een aantal dozen met kalfsvlees niet correct geëtiketteerd. Op het etiket stond niet “gesneden in” gevolgd door de naam van het land en de inrichting waar het vlees was gesneden. Op andere etiketten waren de woorden “gesneden in” vervangen door “verwerkt in”. Op een andere reeks etiketten was de volledige naam van het land vervangen door de ISO-code voor het land van geboorte of van slachting van de dieren.
- In drie inrichtingen werden ongemerkte producten gevonden en in een van de koelhuizen waren verschillende zendingen van onverpakt bevroren vers vlees en vleesproducten niet correct gemerkt.

Conclusie

De officiële controles op de traceerbaarheid waren over het algemeen adequaat. De traceerbaarheidssystemen waren doorgaans in overeenstemming met artikel 18 van Verordening (EG) nr. 178/2002. De controle op de naleving van de identificatie van producten en de etikettering van rundvlees liet in sommige gevallen nog te wensen over.

5.2.5 Informatie over de voedselketen

Wettelijke voorschriften

Overeenkomstig artikel 3 van Verordening (EG) nr. 853/2004 moeten de ELB's voldoen aan de toepasselijke bepalingen van bijlagen II en III bij deze verordening. Met name ELB's die een slachthuis exploiteren, moeten de IVK aangaande alle andere dieren dan vrij wild die naar het slachthuis worden gebracht of daarvoor bestemd zijn, naargelang het geval opvragen, ontvangen, controleren en er actief gebruik van maken. Overeenkomstig artikel 5, lid 1, van Verordening (EG) nr. 854/2004 moeten de OD's inspecties uitvoeren in slachthuizen met betrekking tot de IVK.

Auditbevindingen

De IVK werd door de OD gecontroleerd als onderdeel van de AM-keuring. De IVK die door het VVB-auditteam in de bezochte slachthuizen werd geëvalueerd, was over het algemeen in overeenstemming met de voorschriften van artikel 3 van Verordening (EG) nr. 853/2004, zij het met uitzondering van de volgende tekortkomingen die niet door de BA werden opgemerkt:

- In een van de slachthuizen kon de ELB geen IVK verschaffen voor een zending van geslachte schapen.
- Sommige verklaringen van gekwalificeerde personen die bevestigd waren aan het grof vrij wild (karkassen met huid) dat in een van de wildbewerkingsinrichtingen aankwam, bevatten niet alle informatie overeenkomstig bijlage III, sectie IV, hoofdstuk II, punt 4, bij Verordening (EG) nr. 853/2004, zoals een verklaring dat geen abnormaal gedrag is geconstateerd en geen effecten van milieuverontreiniging worden vermoed. Bovendien waren de verklaringen niet door een gekwalificeerde persoon ondertekend.

Conclusie

Het aanwezige systeem voor de controle van de IVK was over het algemeen bevredigend. Toch werden in een van de slachthuizen zwakke punten vastgesteld in de officiële controles. In een van de wildbewerkingsinrichtingen werden ook zwakke punten vastgesteld in de controle op de verklaringen van gekwalificeerde personen.

5.2.6 Antemortem- en postmortemkeuring

Wettelijke voorschriften

Artikel 5, lid 1, van Verordening (EG) nr. 854/2004 schrijft voor dat de OD inspecties uitvoert, waaronder AM-keuringen op alle dieren voordat ze worden geslacht overeenkomstig de algemene voorschriften van bijlage I, sectie I, hoofdstuk II, bij Verordening (EG) nr. 854/2004, en PM-keuringen overeenkomstig de algemene voorschriften van bijlage I, sectie I, hoofdstuk II, bij Verordening (EG) nr. 854/2004 en de specifieke voorschriften van sectie IV.

Auditbevindingen

Antemortemkeuring

Antemortemkeuringen worden uitgevoerd door voltijdse OD's en particuliere dierenartsen die als

officiële dierenartsen worden aangesteld. Bij noodslachtingen wordt de AM-keuring uitgevoerd door de dierenarts en worden de resultaten genoteerd op een standaardformulier dat aan de dieren wordt bevestigd wanneer ze naar het slachthuis gaan. Wanneer de dierenarts bij de AM-keuring bepaalde afwijkingen vaststelt die tijdens het slachten tot kruisbesmetting van de karkassen kunnen leiden, moeten de dieren in kwestie worden afgezonderd en aan het einde van de slachtlijn worden gedood. Bovendien moet de PM-keuring op deze karkassen door een OD worden uitgevoerd.

In de bezochte inrichtingen waren de AM-keuringen over het algemeen adequaat. In een van de slachthuizen werden dieren met polyartritis tijdens de AM-keuring echter niet opgemerkt. Bijgevolg werden deze dieren niet aan het einde van de lijn geslacht, wat een mogelijke bron van besmetting veroorzaakte. Bovendien werden vuile dieren voor slachting aanvaard zonder bijkomende maatregelen om besmetting door de OD te voorkomen.

Postmortemkeuring

De PM-keuringen worden door het personeel van de KDS onder toezicht van de OD uitgevoerd. Bij gekweekt wild, vrij wild en dieren die een noodslachting op de boerderij ondergingen, moet de PM-keuring door een OD worden uitgevoerd. Bovendien moet de PM-keuring op dieren waarbij tijdens de AM-keuring kleine gezondheidsproblemen werden vastgesteld die op de slachtlijn tot kruisbesmetting kunnen leiden, door de OD worden uitgevoerd. Het personeel van de KDS moet abnormaliteiten bij vastgehouden karkassen aan de OD melden. De OD zal vervolgens de eindkeuring uitvoeren en een definitieve beslissing over het vlees nemen.

De aanwezigheid van een OD tijdens PM-keuringen in middelgrote en kleine slachthuizen werd door de CBA ingeperkt. Volgens de informatie van de CBA wordt voor dergelijke slachthuizen een risicoanalyse uitgevoerd overeenkomstig de bepalingen van Verordening (EG) nr. 2074/2005. Op basis van deze risicoanalyse besloot de CBA om de aanwezigheid van OD's in twee middelgrote slachthuizen permanent te maken. In de kleine slachthuizen werd tot dusver nog geen risicobeoordeling uitgevoerd.

In alle zes slachthuizen die door het VVB-auditteam werden bezocht, werden onregelmatigheden vastgesteld bij de door het personeel van de KDS uitgevoerde PM-keuringen. Met name:

- In een van de slachthuizen werden bij de PM-keuring op runderen de lymfklieren voor in de keelholte niet ingesneden en werden de lymfklieren achter in de keelholte niet altijd volledig onderzocht. In een andere inrichting waar enkel kalveren van minder dan acht maanden werden geslacht, werden de uitwendige kauwspieren slechts eenmaal ingesneden en werden de karkassen niet in tweeën gesneden zoals in de procedures van de CBA wordt bepaald. In een derde inrichting werden bij de PM-keuring verschillende gebreken vastgesteld, zoals onvoldoende onderzoek van de nieren die niet volledig werden blootgelegd; de milt en lever hingen nog aan het karkas vast, waardoor een correct onderzoek onmogelijk is; de longen werden niet gepalpeerd; de lymfklieren achter in de keelholte werden niet volledig onderzocht; en de palpatie van de tong vond oppervlakkig plaats. De darmen werden niet gelijktijdig met de karkassen op de slachtlijn gelegd. In een ander slachthuis werden de tongen van de runderen niet correct gepalpeerd. Het middenrif dat nog met de pijlers en aan hart, lever en longen vasthing, kwam in aanraking met de onthuide neusvleugels, zonder dat door het personeel van de KDS corrigerende maatregelen werden getroffen. Een groot aantal longen die met de inhoud van het spijsverteringskanaal werden besmet en vele karkassen van runderen en schapen die met feces en/of haar waren besmet, werden voor menselijke consumptie geschikt verklaard. In hetzelfde slachthuis werden tijdens het toezicht door de

BA op het werk van de KDS herhaaldelijk onregelmatigheden bij de PM-keuring vastgesteld, zoals een ontbrekende insnijding in de lobus caudatus (staartkwab) van de lever, een onvoldoende insnijding in de kauwspieren en met de inhoud van het darmkanaal besmette karkassen en/of slachtafval die door de PM-keuring waren gekomen. Naar aanleiding van deze onregelmatigheden werden door de BA niet consequent follow-upmaatregelen getroffen.

- In een van de slachthuizen werden tijdens de PM-keuring op varkens de ruggen van de karkassen niet onderzocht. Het personeel van de KDS reinigde en ontsmette het mes niet na het onderzoek op een besmet karkas. De longen werden inconsequent gepalpeerd. In een ander slachthuis controleerde het personeel van de KDS niet of de ELB de gevraagde corrigerende maatregelen had getroffen, zoals het verwijderen van besmette delen van de karkassen en tijdens de PM-keuringen vastgestelde letsels.

Conclusie

De AM-keuringen waren over het algemeen in overeenstemming met de voorschriften van Verordening (EG) nr. 854/2004, met uitzondering van één slachthuis.

Anderzijds zorgde de BA er niet voor dat de PM-keuringen werden uitgevoerd in overeenstemming met de voorschriften van Verordening (EG) nr. 854/2004, met name de voorschriften van bijlage I, sectie IV, hoofdstuk I, punt B en hoofdstuk IV, punt B, bij die verordening.

5.2.7 Tests op Trichinella

Wettelijke voorschriften

Specifieke regels voor officiële controles op *Trichinella* in vlees zijn vastgelegd in Verordening (EG) nr. 2075/2005.

Auditbevindingen

De CBA heeft vijf overheidslaboratoria aangewezen om de monsters te testen op de aanwezigheid van *Trichinella*. Geen enkel van deze vijf laboratoria is geaccrediteerd. De CBA verklaarde dat gezien de reorganisatie van de nVWA de tests op *Trichinella* in de toekomst door externe laboratoria zullen worden uitgevoerd. Momenteel zijn er geen externe laboratoria voor dit doeleinde geaccrediteerd.

De BA legde uit dat de procedure wordt gebruikt als vastgelegd in Verordening (EG) nr. 2075/2005. Om monsters op de aanwezigheid van *Trichinella* te testen, wordt de methode met magneetroerders gebruikt. Het VVB-auditteam merkte het volgende op:

- In de vier bezochte slachthuizen voor varkens werden de monsters in partijen van 100 samengevoegd en naar een van de vijf laboratoria verzonden. Er werd een formulier bij de monsters gevoegd en de resultaten van de testen werden dezelfde dag per fax aan de BA gemeld. De bemonsteringsprocedure viel onder het toezicht van de OD. In twee van deze slachthuizen merkte het VVB-auditteam op vier verschillende dagen tegenstrijdigheden op tussen het aantal geslachte varkens en het aantal genomen monsters voor *Trichinella*. De BA had deze tegenstrijdigheden niet opgemerkt.

- In het bezochte laboratorium voor *Trichinella* werd de in Verordening (EG) nr. 2075/2005 beschreven methode met magneetroerders niet volledig toegepast: de temperatuur van de vloeistof vóór de start van de test bedroeg niet de vereiste 46 tot 48 °C.
- Bij een van de zendingen met monsters was het begeleidende document niet volledig ingevuld.
- In de bezochte darmenverwerkende inrichting werden karkassen met huid van wilde everzwijnen uit een andere lidstaat ontvangen. Bij de karkassen zaten certificaten van tests op *Trichinella*. Hoewel deze certificaten niet altijd het resultaat van de tests, de identificatie van de monsters en de gebruikte methode vermeldden, werden de karkassen niet opnieuw getest.

Conclusie

De officiële controles om te waarborgen dat alle voor slachting in aanmerking komende dieren op de aanwezigheid van *Trichinella* worden getest, waren niet altijd adequaat en de uitvoering van de testmethode was niet volledig in overeenstemming met de procedures van bijlage I, hoofdstuk I, bij Verordening (EG) nr. 2075/2005,.

5.2.8 Gezondheidsmerken

Wettelijke voorschriften

Artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 854/2004 bepaalt dat het aanbrengen van het gezondheidsmerk op karkassen van als landbouwhuisdier gehouden hoefdieren, andere gekweekte wilde zoogdieren dan lagomorfen, en groot wild, op halve karkassen, in vieren gedeelde karkassen en voor de groothandel bestemde stukken, geschiedt in slachthuizen en wildbewerkingsinrichtingen door of onder de verantwoordelijkheid van de OD, wanneer bij officiële controles geen gebreken aan het licht zijn gekomen die het vlees ongeschikt voor menselijke consumptie maken.

Auditbevindingen

In de bezochte slachthuizen geschiedde het aanbrengen van gezondheidsmerken op karkassen over het algemeen in overeenstemming met de voorschriften van Verordening (EG) nr. 854/2004, zij het met de volgende uitzonderingen:

- In een van de slachthuizen voor runderen werd het gezondheidsmerk op sommige karkassen aangebracht zonder dat de PM-keuring was voltooid (bv. uitbenen was door de OD vereist voor verder onderzoek). Op andere karkassen werd het gezondheidsmerk aangebracht hoewel ze niet geschikt waren voor menselijke consumptie. Zo werd bij een van de karkassen het gezondheidsmerk aangebracht op een met feces besmet deel, kon een ander karkas nog niet aan de identificatie van het dier worden gekoppeld en waren verschillende andere karkassen met haar besmet en was hun huid nog niet volledig verwijderd. In een ander slachthuis waren de gezondheidsmerken op sommige karkassen niet leesbaar.
- Een van de slachthuizen beschikte niet over een schriftelijk vastgelegde procedure om te waarborgen dat geen enkel deel van de karkassen die al zijn onderzocht en een gezondheidsmerk hebben, het terrein verlaat voordat het onderzoek op *Trichinella* negatief werd bevonden. Dit is in strijd met artikel 4, lid 3, van Verordening (EG) nr. 2075/2005.

In een van de bezochte slachthuizen werden karkassen van dieren die een noodslachting hadden ondergaan, voorzien van een speciaal gezondheidsmerk dat niet kan worden verward met het ovale gezondheidsmerk, zodat deze karkassen enkel op de nationale markt konden worden verhandeld. Dit is in overeenstemming met bijlage I, hoofdstuk III, punt 7, bij Verordening (EG) nr. 854/2004.

Conclusie

Het aanbrengen van een gezondheidsmerk op karkassen geschiedde over het algemeen in overeenstemming met de bepalingen van Verordening (EG) nr. 854/2004. Toch schoot het toezicht van de BA in een van de inrichtingen tekort, aangezien er niet werd gewaarborgd dat het gezondheidsmerk uitsluitend wordt aangebracht indien er geen reden is om het vlees ongeschikt te verklaren voor menselijke consumptie. Dit is in strijd met de voorschriften van bijlage I, hoofdstuk II, punt 2, onder a), bij Verordening (EG) nr. 854/2004.

5.2.9 Welzijn van dieren bij het slachten of doden

Wettelijke voorschriften

Artikel 5, lid 1, van Verordening (EG) nr. 854/2004 vereist dat de OD inspecties uitvoert, onder meer met betrekking tot dierenwelzijn. Richtlijn 93/119/EG van de Raad bepaalt EU-regels inzake de bescherming van dieren bij het slachten of doden.

Auditbevindingen

De OD's voerden in middelgrote en grote slachthuizen wekelijks en in kleine slachthuizen maandelijks inspecties inzake het welzijn van dieren uit. Er bestaat een specifieke controlelijst voor het uitvoeren van officiële controles op het welzijn van dieren bij het slachten. Bovendien werden op 15 augustus 2011 procedures aangenomen voor inspecties inzake het welzijn van dieren in slachthuizen voor gekweekt wild. In de bezochte slachthuizen werd het volgende door het VVB-auditteam waargenomen:

- In een van de slachthuizen voor gekweekt wild waren de controles op het welzijn van dieren nog niet aan de recentelijk aangenomen procedures aangepast. De elektrische bedwelminsapparatuur bevatte geen systeem waarmee op zichtbare of hoorbare wijze wordt aangegeven hoelang het apparaat wordt gebruikt en geen toestel waarmee voltage en stroom bij belasting worden aangegeven, in tegenstelling tot de voorschriften van Richtlijn 93/119/EG van de Raad en de procedures van de BA.
- In een van de slachthuizen voor varkens kon de bedwelmer die de reservebedwelminsapparatuur bediende niet zien hoelang de stroom al werd toegediend. Bovendien was het gebruik van een elektrische prikstok in datzelfde slachthuis om de varkens in de stallen te duwen niet juist.
- In een van de slachthuizen voor runderen zag het VVB-auditteam dat drie runderen met een penschiettoestel werden bedwelmd. Hoewel de slachtlijn herhaaldelijk werd onderbroken, moesten de dieren in de bedwelmingsbox blijven wachten. Het aanhaken en ophangen van een van de dieren nam te veel tijd in beslag, waardoor het verbloeden te lang op zich liet wachten. Een tweede dier werd na bedwelming niet aangehaakt, opgehangen en verbloed omdat de slachtlijn was gestopt, totdat het VVB-auditteam en de OD zich hierin mengden. De corneareflex werd niet stelselmatig gecontroleerd.

- In een ander slachthuis werden tijdens het lossen van varkens geen zijdelingse afschermingen geplaatst om het gat tussen het laadplatform van een kleine aanhangwagen en de laadvloer van het slachthuis dicht te maken.

Conclusie

Er bestaat een systeem om officiële controles uit te voeren op het dierenwelzijn bij het slachten. Bepaalde gevallen van niet-naleving werden echter niet door de BA vastgesteld. Procedures voor inspecties inzake het dierenwelzijn in slachthuizen voor gekweekt wild werden pas recentelijk aangenomen. Bovendien werden die procedures nog niet toegepast in het bezochte slachthuis.

5.2.10 Schriftelijke vastlegging van officiële controles

Wettelijke voorschriften

Artikel 9 van Verordening (EG) nr. 882/2004 vereist dat de BA's verslagen opstellen over de uitgevoerde officiële controles, met inbegrip van een beschrijving van de doelstellingen van de officiële controles, de toegepaste methoden, de geboekte resultaten en eventuele corrigerende maatregelen die door het betrokken bedrijf moeten worden genomen.

Auditbevindingen

De verslagen van de uitgevoerde systeemaudits en systeeminspecties worden in elektronische vorm bijgehouden. De ELB ontvangt een kopie van de verslagen met de resultaten van de systeemaudits, maar niet de resultaten van de systeeminspecties. Die worden op verzoek aan de ELB ter beschikking gesteld. De CBA verklaarde dat bij vaststelling van gevallen van niet-naleving een samenvattende brief naar de ELB wordt gestuurd. Bij beperkte tekortkomingen ("opmerkingen") worden de herstelmaatregelen niet in het verslag vermeld. Overeenkomstig de huidige procedures worden opmerkingen pas tijdens de volgende systeemaudit opgevolgd. In slachthuizen moeten opmerkingen over de noodzakelijke voorwaarden tijdens de dagelijkse inspecties door de OD worden opgevolgd. Bij evaluatie van de verslagen van de officiële controles die door de BA werden verstrekt, stelde het VVB-auditteam het volgende vast:

- In sommige gevallen werd in de verslagen van officiële controles geen melding gemaakt van bepaalde aanhoudende gevallen van niet-naleving die in enkele inrichtingen door het VVB-auditteam waren vastgesteld (zie punten 5.2.1 en 5.2.2 van dit verslag).
- De verslagen vermeldden niet de voor de ELB vereiste herstelmaatregelen, met uitzondering van enkele verslagen van systeemaudits. De ELB's hoefden geen schriftelijk actieplan voor te leggen in verband met de opmerkingen en vastgestelde gevallen van niet-naleving.
- In alle bezochte inrichtingen werd de follow-up van beperkte gebreken (*opmerkingen*) en gevallen van niet-naleving (*voldoet niet*) niet correct gedocumenteerd.
- In sommige gevallen waren de verslagen van systeemaudits en van systeeminspecties en de dagelijkse inspectieverslagen voor slachthuizen inconsistent.
- In twee slachthuizen waren geen verslagen van de dagelijkse inspecties beschikbaar. In een ander slachthuis waren de verslagen onvolledig.

- In nog een ander slachthuis was onvoldoende bewijs van de genomen maatregelen voor de besmette karkassen die tijdens de dagelijkse inspectie door de OD werden vastgesteld. Voor sommige dagen waren gegevens beschikbaar. Ze hadden echter geen betrekking op de voor de ELB vereiste maatregelen en de daaropvolgende controle op de uitvoering ervan.

Conclusie

De door het VVB-auditteam geëvalueerde verslagen bevatten de meeste informatie die door artikel 9 van Verordening (EG) nr. 882/2004 is vereist, hoewel de door de exploitant te nemen maatregelen niet werden vermeld. Bovendien waren de verslagen in sommige gevallen inconsistent en waren ze in een van de inrichtingen in het bijzonder geen correcte weergave van de werkelijke situatie.

6 ALGEMENE CONCLUSIES

De BA's van Nederland hebben de meeste aanbevelingen uit het vorige verslag ter zake (8146-2006) naar behoren opgevolgd. In verband met twee aanbevelingen betreffende voorschriften voor postmortemkeuringen en de opleiding van officiële assistenten zijn echter nog steeds geen follow-upmaatregelen genomen.

Er bestaat een goed functionerend systeem van officiële controles dat in de meeste opzichten aan de vereisten van Verordening (EG) nr. 882/2004 voldoet. Officiële controles op de naleving van de in Verordening (EG) nr. 2073/2005 vastgelegde microbiologische criteria door ELB's, op de informatie over de voedselketen en op de traceerbaarheid zijn over het algemeen adequaat, zij het met enkele uitzonderingen.

Desalniettemin kent het systeem van officiële controles zwakke punten wat betreft de tenuitvoerlegging ervan. Zo waren de officiële controles op de naleving van de goedkeuringsvoorwaarden en de algemene en specifieke vereisten door de ELB's niet altijd even adequaat, in het bijzonder in een van de slachthuizen. De officiële controles op door de BA uitgevoerde op HACCP gebaseerde procedures brachten niet alle onvolkomenheden in de opzet en uitvoering van de procedures aan het licht. De antemortemkeuringen waren over het algemeen bevredigend, terwijl de postmortemkeuringen, het aanbrenge van het gezondheidsmerk op karkassen en het testen op *Trichinella* niet altijd werden uitgevoerd in overeenstemming met de respectievelijk in Verordening (EG) nr. 854/2004 en in Verordening (EG) nr. 2075/2005 vastgelegde voorschriften. Bij officiële controles op het dierenwelzijn bij het slachten werden bepaalde gevallen van niet-naleving niet opgemerkt. Bovendien werden de door de BA's vastgestelde gevallen van niet-naleving niet consequent opgevolgd en was de handhaving over het algemeen niet overtuigend.

7 SLOTVERGADERING

Op 23 september 2011 werd een slotvergadering met de CBA, de nVWA, gehouden. Tijdens deze vergadering heeft het VVB-auditteam de bevindingen en voorlopige conclusies van de audit gepresenteerd en de CBA geïnformeerd over de tijdslijmieten voor het opstellen van het verslag en hun antwoord.

De vertegenwoordigers van de CBA accepteerden de door het VVB-auditteam gepresenteerde bevindingen en conclusies. Bovendien werd er informatie verstrekt over de maatregelen die al waren genomen en de voorgenomen maatregelen om bepaalde bevindingen bij een van de bezochte inrichtingen aan te pakken.

8 AANBEVELINGEN

Binnen 25 werkdagen na ontvangst van het verslag moet aan de Commissie een actieplan worden voorgelegd dat de maatregelen beschrijft die zijn genomen of zijn voorgenomen in antwoord op de aanbevelingen van dit verslag, en dat een tijdschema geeft voor het corrigeren van de geconstateerde gebreken.

Nr.	Aanbeveling
1.	De BA moet ervoor zorgen dat de officiële controles die door de verschillende divisies worden georganiseerd consistent zijn overeenkomstig artikel 4, lid 4, van Verordening (EG) nr. 882/2004, en dat alle bepalingen van artikel 3, lid 1, onder a) tot en met d), van Verordening (EG) nr. 882/2004 daarbij in aanmerking worden genomen.
2.	De BA moet ervoor zorgen dat officiële assistenten alleen worden benoemd, nadat ze de opleiding hebben gevolgd overeenkomstig de voorschriften van bijlage I, sectie III, hoofdstuk IV, deel B, bij Verordening (EG) nr. 854/2004.
3.	De BA moet ervoor zorgen dat de erkenning van inrichtingen bij de officiële controles correct wordt getoetst en dat gepaste maatregelen worden genomen wanneer niet aan de voorwaarden wordt voldaan overeenkomstig artikel 31 van Verordening (EG) nr. 882/2004,.
4.	De BA moet ervoor zorgen dat procedures voor postmortemkeuringen worden gewijzigd en in overeenstemming worden gebracht met de voorschriften van Verordening (EG) nr. 854/2004.
5.	De BA moet ervoor zorgen dat officiële controles op de naleving van de algemene en specifieke hygiënevoorschriften door de ELB en audits van de op HACCP gebaseerde procedures effectief zijn overeenkomstig artikel 4 van Verordening (EG) nr. 854/2004.
6.	De BA moet ervoor zorgen dat postmortemkeuringen worden uitgevoerd in overeenstemming met bijlage I, sectie I, hoofdstuk II, deel D en sectie IV, hoofdstukken I en IV, bij Verordening (EG) nr. 854/2004, en dat het gezondheidsmerk uitsluitend wordt aangebracht indien er geen reden is om het vlees ongeschikt te verklaren voor menselijke consumptie overeenkomstig bijlage I, hoofdstuk II, punt 2, onder a), bij Verordening (EG) nr. 854/2004.
7.	De BA moet ervoor zorgen dat officiële controles op het welzijn van dieren bij het slachten daadwerkelijk voor alle diersoorten worden toegepast overeenkomstig artikel 5, lid 1, van Verordening (EG) nr. 854/2004.
8.	De BA moet ervoor zorgen dat alle voor slachting in aanmerking komende dieren op de aanwezigheid van <i>Trichinella</i> worden getest overeenkomstig artikel 2 van Verordening (EG) nr. 2075/2005, en dat de uitvoering van testmethoden in overeenstemming is met de procedures overeenkomstig bijlage I, hoofdstuk I, bij Verordening (EG) nr. 2075/2005.
9.	De BA moet ervoor zorgen dat verslagen van officiële controles maatregelen bevatten die de betreffende exploitant van het levensmiddelenbedrijf moet treffen overeenkomstig artikel 9 van Verordening (EG) nr. 882/2004.

Nr.	Aanbeveling
10.	De BA moet ervoor zorgen dat tijdens officiële controles vastgestelde gevallen van niet-naleving worden opgevolgd en dat effectieve handhavingsmaatregelen worden genomen, overeenkomstig artikel 54 van Verordening (EG) nr. 882/2004.

De reactie van de bevoegde autoriteit op de aanbevelingen zijn te vinden op:

http://ec.europa.eu/food/fvo/rep_details_en.cfm?rep_inspection_ref=2011-6019

BIJLAGE 1 – VERWIJZINGEN NAAR WETGEVING

Wetgeving	Publicatieblad	Titel
Verordening nr. 1760/2000	PB L 204 van 11.8.2000, blz. 1-10	Verordening (EG) nr. 1760/2000 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juli 2000 tot vaststelling van een identificatie- en registratieregeling voor runderen en inzake de etikettering van rundvlees en rundvleesproducten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 820/97 van de Raad
Verordening nr. 1825/2000	PB L 216 van 26.8.2000, blz. 8-12	Verordening (EG) nr. 1825/2000 van de Commissie van 25 augustus 2000 tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen van Verordening (EG) nr. 1760/2000 van het Europees Parlement en de Raad met betrekking tot de etikettering van rundvlees en rundvleesproducten
Verordening nr. 178/2002	PB L 31 van 1.2.2002, blz. 1-24	Verordening (EG) nr. 178/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 28 januari 2002 tot vaststelling van de algemene beginselen en voorschriften van de levensmiddelenwetgeving, tot oprichting van een Europese Autoriteit voor voedselveiligheid en tot vaststelling van procedures voor voedselveiligheidsaangelegenheden
Verordening nr. 852/2004	PB L 139 van 30.4.2004, blz. 1, gerectificeerd en opnieuw bekendgemaakt in PB L 226 van 25.6.2004, blz. 3	Verordening (EG) nr. 852/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake levensmiddelenhygiëne
Verordening nr. 853/2004	PB L 139 van 30.4.2004, blz. 55, gerectificeerd en opnieuw bekendgemaakt in PB L 226 van 25.6.2004, blz. 22	Verordening (EG) nr. 853/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong
Verordening nr. 854/2004	PB L 139 van 30.4.2004, blz. 206, gerectificeerd en	Verordening (EG) nr. 854/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke voorschriften voor de

Wetgeving	Publicatieblad	Titel
	opnieuw bekendgemaakt in PB L 226 van 25.6.2004, blz. 83	organisatie van de officiële controles van voor menselijke consumptie bestemde producten van dierlijke oorsprong
Verordening nr. 882/2004	PB L 165 van 30.4.2004, blz. 1, gerectificeerd en opnieuw bekendgemaakt in PB L 191 van 28.5.2004, blz. 1	Verordening (EG) nr. 882/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake officiële controles op de naleving van de wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen en de voorschriften inzake diergezondheid en dierenwelzijn
Verordening nr. 2073/2005	PB L 338 van 22.12.2005, blz. 1-26	Verordening (EG) nr. 2073/2005 van de Commissie van 15 november 2005 inzake microbiologische criteria voor levensmiddelen
Verordening nr. 2074/2005	PB L 338 van 22.12.2005, blz. 27-59	Verordening (EG) nr. 2074/2005 van de Commissie van 5 december 2005 tot vaststelling van uitvoeringsmaatregelen voor bepaalde producten die onder Verordening (EG) nr. 853/2004 vallen en voor de organisatie van officiële controles overeenkomstig de Verordeningen (EG) nr. 854/2002 en (EG) nr. 882/2004, tot afwijking van Verordening (EG) nr. 852/2004 en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 853/2004 en (EG) nr. 854/2004
Verordening nr. 2075/2005	PB L 338 van 22.12.2005, blz. 60-82	Verordening (EG) nr. 2075/2005 van de Commissie van 5 december 2005 tot vaststelling van specifieke voorschriften voor de officiële controles op Trichinella in vlees
Verordening nr. 1162/2009	PB L 314 van 1.12.2009, blz. 10-12	Verordening (EG) nr. 1162/2009 van de Commissie van 30 november 2009 tot vaststelling van overgangsregelingen voor de uitvoering van de Verordeningen (EG) nr. 853/2004, (EG) nr. 854/2004 en (EG) nr. 882/2004 van het Europees Parlement en de Raad
Richtlijn 64/432/EEG	PB L 121 van 29.7.1964, blz. 1977-2012.	Richtlijn 64/432/EEG van de Raad van 26 juni 1964 inzake veterinaire rechtelijke vraagstukken op het gebied van het intracommunautaire handelsverkeer in runderen en varkens

Wetgeving	Publicatieblad	Titel
Richtlijn 89/662/EEG	PB L 395 van 30.12.1989, blz. 13-22	Richtlijn 89/662/EEG van de Raad van 11 december 1989 inzake veterinaire controles in het intracommunautaire handelsverkeer in het vooruitzicht van de totstandbrenging van de interne markt
Richtlijn 93/119/EG	PB L 340 van 31.12.1993, blz. 21-34.	Richtlijn 93/119/EG van de Raad van 22 december 1993 inzake de bescherming van dieren bij het slachten of doden
Richtlijn 96/93/EG	PB L 13 van 16.1.1997, blz. 28-30	Richtlijn 96/93/EG van de Raad van 17 december 1996 inzake de certificering van dieren en dierlijke producten
Richtlijn 97/78/EG	PB L 24 van 30.1.1998, blz. 9-30	Richtlijn 97/78/EG van de Raad van 18 december 1997 tot vaststelling van de beginselen voor de organisatie van de veterinaire controles voor producten die uit derde landen in de Gemeenschap worden binnengebracht
Richtlijn 2000/13/EG	PB L 109 van 6.5.2000, blz. 29-42	Richtlijn 2000/13/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 maart 2000 betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgeving der lidstaten inzake de etikettering en presentatie van levensmiddelen alsmede inzake de daarvoor gemaakte reclame
Richtlijn 98/83/EG	PB L 330 van 5.12.1998, blz. 32-54.	Richtlijn 98/83/EG van de Raad van 3 november 1998 betreffende de kwaliteit van voor menselijke consumptie bestemd water
Richtlijn 95/2/EG	PB L 61 van 18.3.1995, blz. 1-40	Richtlijn 95/2/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 20 februari 1995 betreffende levensmiddelenadditieven met uitzondering van kleurstoffen en zoetstoffen